

D 13

Revisorsnämnden (RN) har mottagit en skrivelse från Länsstyrelsen i Stockholms län avseende auktoriserade revisorn A-son och har därför öppnat detta disciplinärende. Skrivelsen rör hennes uppdrag som vald revisor i två stiftelser.

A-son valdes till revisor för stiftelserna under räkenskapsåret 2010. RN har tagit del av hennes revisionsdokumentation avseende respektive uppdrag för detta räkenskapsår.

Stiftelserna bildades år 1993 genom ett gåvobrev som utfärdades av en person, herefter benämnd IT. Till gåvobreven bifogades stadgar som skulle gälla för stiftelserna. Styrelsen i båda stiftelserna utgjordes av IT.

I respektive stiftelses stadgar anges bl.a. följande. Stiftelsen har bildats genom ett gåvobrev som upprättats av IT. Ändamålet är att främja IT:s och en ytterligare person, här benämnd KT, samt deras avkomlingars ekonomiska intressen.¹ Stiftelsen ska även kunna stödja medicinsk forskning och behandling. Den ska verka för sitt ändamål genom att ge anslag till enskilda personer, forskningsgrupper, institutioner eller liknande. Stiftelsens angelägenheter och förvaltning av dess medel ska handhas av en styrelse med tre ledamöter. Av dessa ska en vara ordförande. IT ska ingå som ledamot, och ordförande, i styrelsens första sammansättning och ny ordförande och övriga nya ledamöter ska om möjligt alltid vara avkomlingar till IT och KT. I vart fall bör alltid någon av avkomlingarna vara representerad i styrelsen. Styrelsen är beslutsför om minst en ledamot jämte ordföranden är närvarande. Stiftelsen företräds, förutom av styrelsen i dess helhet, av ordföranden ensam. Stiftelsen räkenskapsår ska vara den 1 maj till den 30 april.

I stiftelsernas årsredovisningar, som är daterade den 2 augusti 2011 och undertecknade av IT, anges att räkenskapsåret omfattar tiden 1 januari 2010 till och med 31 december 2010.

Av registreringsbevis från Länsstyrelsen i Stockholms län framgår att styrelserna i båda stiftelserna består av en ensam ledamot, IT. I registreringsanmälningar, ställda till Länsstyrelsen i Stockholms län, anges samma sak samt att det finns tre suppleanter i båda stiftelserna.

I revisionsberättelserna för båda stiftelserna anges att årsredovisningarna har upprättats i enlighet med bokföringslagen (1999:1078) och att styrelseledamöterna inte har handlat i strid med stiftelselagen (1994:1220) eller stiftelseförordnandet.

I revisionspromemorior avseende respektive styrelse anges att A-sons granskning har varit inriktad på att verifiera stiftelsernas resultat- och balansräkningar. Hon har vidare angett att en översyn av stiftelsernas stadgar bör ske eftersom de innehåller bl.a. felaktiga uppgifter avseende räkenskapsår och antal styrelseledamöter.

RN har förelagt A-son att yttra sig över om hon övervägt om stiftelseförordnandena för respektive stiftelse i alla delar var giltiga mot bakgrund av att stiftelserna skulle gynna stiftaren ekonomiskt. Hon har även förelagts att yttra sig över den omständigheten att stiftaren var ensam styrelseledamot i båda stiftelserna samt att de angivna räkenskapsåren i årsredovisningarna inte stämmer överens med stiftelsernas stadgar.

A-son har uppgett följande.

Stiftelserna tilldelades ursprungligt kapital genom gåvobrev från en fysisk person, stiftaren (IT), som också utgör respektive stiftelses styrelse. Stiftelsernas egendom förvaltades genom s.k. egen förvaltning. Det är stiftaren som väljer förvaltningsform. Båda stiftelserna är familjestiftelser.

¹ IT och KT bär samma efternamn.

Stiftelserna stod under tillsyn av Länsstyrelsen i Stockholms län som skulle ingripa om stiftelsernas förvaltning inte utövades i enlighet med stiftelseförordnandet. Det var inte hennes uppgift att kritisera stiftelsernas ändamål. Revisionen avser kontroll av att varje stiftelses verksamhet sker i enlighet med dess stadgar.

Båda stiftelserna var registrerade hos länsstyrelsen. Av de registreringsbevis som hon tog del av vid sin granskning framgår att endast en ledamot fanns i respektive styrelse. Länsstyrelsen har först i slutet av år 2011 påtalat bristen på ledamöter i respektive stiftelses styrelse. Länsstyrelsen synes ha ansett att stiftelsernas räkenskapsår omfattar ett kalenderår, eftersom myndigheten skickade påminnelser till styrelserna om att inkomma med kopior på årsredovisningarna för räkenskapsåret 2010.

Av de handlingar som presenterades vid revisionen, bl.a. kopior av registreringsbevis och räkenskapshandlingar, fick hon intrycket av att de stadgar som hon hade fått del av inte var de aktuella. Hon bad om att få ta del av de aktuella stadgarna men styrelsen kunde inte presentera några andra dokument. Hon anmärkte inte på dessa oklarheter i någon av revisionsberättelserna utan uppmärksammade dem i en revisionspromemoria till respektive stiftelses styrelse.

RN gör följande bedömning.

Av 1 kap. 2 § stiftelselagen framgår att en stiftelse bildas genom att egendom enligt förordnande av en eller flera stiftare avskiljs för att varaktigt förvaltas som en självständig förmögenhet för ett bestämt ändamål. Stiftelsens egendom ska anses vara avskild när den har tagits om hand av någon som har åtagit sig att förvalta den i enlighet med stiftelseförordnandet.

Av förarbetena till stiftelselagen framgår att stiftelser är självägande förmögenheter och att den som vill gynna sig själv i ekonomiskt avseende är hänvisad till andra juridiska former än stiftelsen. Ett "stiftelseförordnande" som innebär att "stiftaren" för egen del ska åtnjuta den löpande avkastningen på den egendom som "stiftarens" förmögenhetsdisposition omfattar blir rättsligt sätt att betrakta som ett uppdragsförhållande mellan "stiftaren" och egendomens mottagare.²

Av 2 kap. 1 § stiftelselagen framgår att föreskrifterna i stiftelseförordnandet ska följas vid förvaltningen av stiftelsen angelägenheter om inte föreskrifterna strider mot någon bestämmelse i den lagen. Av 4 kap. 11 § samma lag framgår att stiftelsens revisorer ska avge revisionsberättelse för varje räkenskapsår. I revisionsberättelsen ska det bl.a. anmärkas om revisorerna vid sin granskning har funnit att någon åtgärd eller försummelse innebär att föreskrifterna i stiftelseförordnandet eller bestämmelserna i stiftelselagen inte har följts.

Som framgår ovan har båda stiftelserna haft till uttalat ändamål att gynna bl.a. stiftaren ekonomiskt. Detta strider mot stiftelselagen. A-son har inte i revisionsberättelserna uppmärksammat denna brist. Hon har härigenom åsidosatt god revisionssed.

Att IT ensam utgjort styrelse i stiftelserna står i strid med stiftelsernas stadgar och har inneburit att styrelserna inte har varit beslutsföra under räkenskapsåret. Respektive stiftelses årsredovisning har även omfattat fel tidsperiod. Enligt RN:s mening har det inte varit tillräckligt att endast påtala bristerna i revisionspromemorior. A-son skulle ha anmärkt på dessa förhållanden i sina revisionsberättelser. Genom att inte göra så har hon åsidosatt god revisionssed.

A-son har i nu nämnda avseenden åsidosatt sina skyldigheter som revisor. Hon ska därför meddelas en disciplinär åtgärd. Med beaktande av att hon lämnat revisionsberättelser i två stiftelser utan att anmärka på förhållanden som strider mot stiftelselagen och

² Prop. 1993/94:9 s. 44 f.

stiftelseförordnandena är det som läggs henne till last sammantaget allvarligt. Hon ska därför meddelas varning.

Med stöd av 32 § andra stycket revisorslagen (2001:883) meddelar RN A-son varning.

Ärendet har avgjorts av RN genom dess tillsynsnämnd. I beslutet har deltagit hovrättspresidenten Sten Andersson, ordförande, f.d. hovrättspresidenten Gunnel Wennberg, skattedirektören Vilhelm Andersson, auktoriserade revisorn Maria Danckler, avdelningschefen Eva Ekström, direktören Per-Ola Jansson, skattejuristen Kerstin Nyquist och auktoriserade revisorn Ola Wahlquist. Vid ärendets slutliga handläggning har i övrigt närvarit direktören Anita Wickström, chefsjuristen Adam Diamant, revisionsdirektören Gunnar Abrahamsson samt avdelningsdirektören Kári Ólafsson som har föredragit ärendet.